

Publieke raadpleging onder de inwoners van Heerlen over de gezondheid in de regio

13 januari 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Resultaten	3
Gezondheid in de regio Zuid-Limburg	3
2. Onderzoeksverantwoording	31
Methodiek	31
Leeswijzer	31
3. TipHeerlen	32
4. Toponderzoek	33

Deze onderzoeksresultaten zijn onderdeel van een Zuid-Limburgs breed onderzoek. De resultaten van heel Zuid-Limburg kunt u [hier](#) downloaden.

Samenvatting

Gezondheid in de regio Zuid-Limburg

Op vraag "1 Hoe tevreden bent u met u met uw huidige gezondheid?" antwoordt in totaal 58% van de respondenten: "(zeer) tevreden". In totaal antwoordt 25% van de respondenten: "(zeer) ontevreden". Het meest gekozen antwoord (47%) is: "Tevreden". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

Op vraag "2 Vindt u dat u gezond leeft?" antwoordt 53% van de respondenten: "Ja, gezond".

Aan de hand van vraag "2.1 Wat doet u om gezond te leven?" komt de volgende top drie naar voren:

1. Gevarieerd eten (88%)
2. Niet roken (78%)
3. Sporten/ bewegen (77%)

Op vraag "2.2 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om ongezond te leven?" antwoordt 58% van de respondenten: "Gebrek aan discipline".

Op vraag "3 Bent u op de hoogte van het project" antwoordt 87% van de respondenten: "Nee".

Op vraag "4 Kijkende naar het thema gezondheid in uw omgeving, wat zou u graag op korte termijn willen veranderen?" antwoordt 39% van de respondenten met een aandachtspunt.

Op vraag "5 Wat kan er volgens u worden gedaan om meer banen te creëren voor jongeren en jongeren onderwijs te laten volgen?" antwoordt 33% van de respondenten met een suggestie om meer banen te creëren voor jongeren. 44% van de respondenten antwoordt met een suggestie om jongeren onderwijs te laten volgen.

Op stelling 6 'Het is een taak van onze gemeente om hun inwoners gezonder te laten leven' antwoordt in totaal 39% van de respondenten: "(zeer) mee eens". In totaal antwoordt 25% van de respondenten: "(zeer) mee oneens". Het meest gekozen antwoord (36%) is: "Neutraal". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

Op vraag "7 Welke andere initiatieven kunnen we nemen om mensen gezonder te laten leven in onze gemeente?" antwoordt 51% van de respondenten met een initiatief.

Dit en meer blijkt uit panelonderzoek TipHeerlen, waarbij 301 deelnemers zijn geraadpleegd.

1. Resultaten

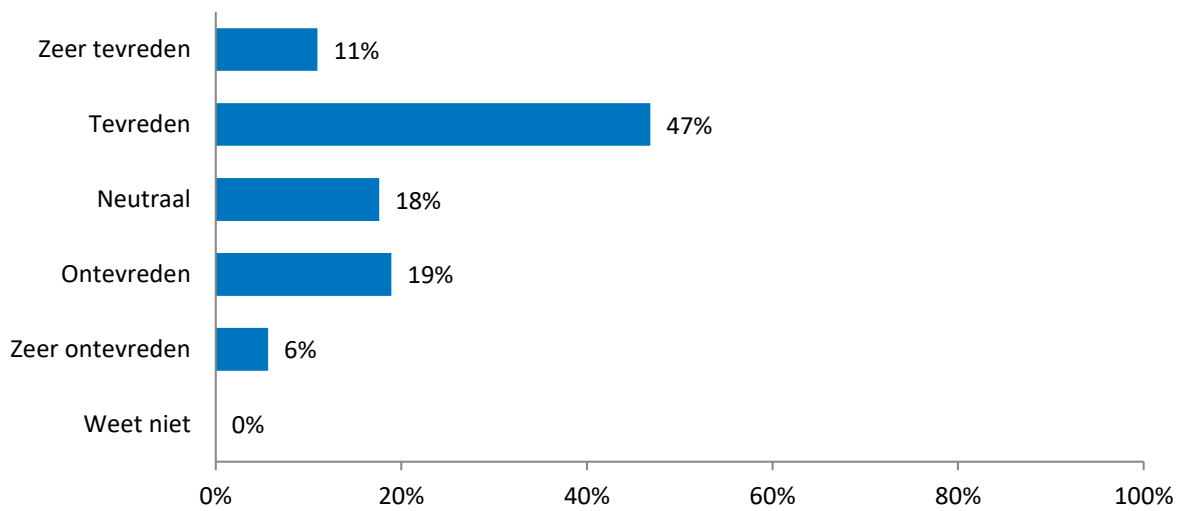
Gezondheid in de regio Zuid-Limburg

Gezondheid is een thema dat blijvend aandacht vraagt. Uit cijfers van het Europese statistiekbureau Eurostat blijkt dat Nederlanders behoren tot de Europeanen die hun gezondheid een dikke voldoende geven.

1 Hoe tevreden bent u met u met uw huidige gezondheid?

(Met gezondheid wordt de algemene gezondheid bedoelt, zoals de lichamelijke en psychische gezondheid).

(n=301)

Op vraag "1 Hoe tevreden bent u met u met uw huidige gezondheid?" antwoordt in totaal 58% van de respondenten: "(zeer) tevreden". In totaal antwoordt 25% van de respondenten: "(zeer) ontevreden". Het meest gekozen antwoord (47%) is: "Tevreden". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

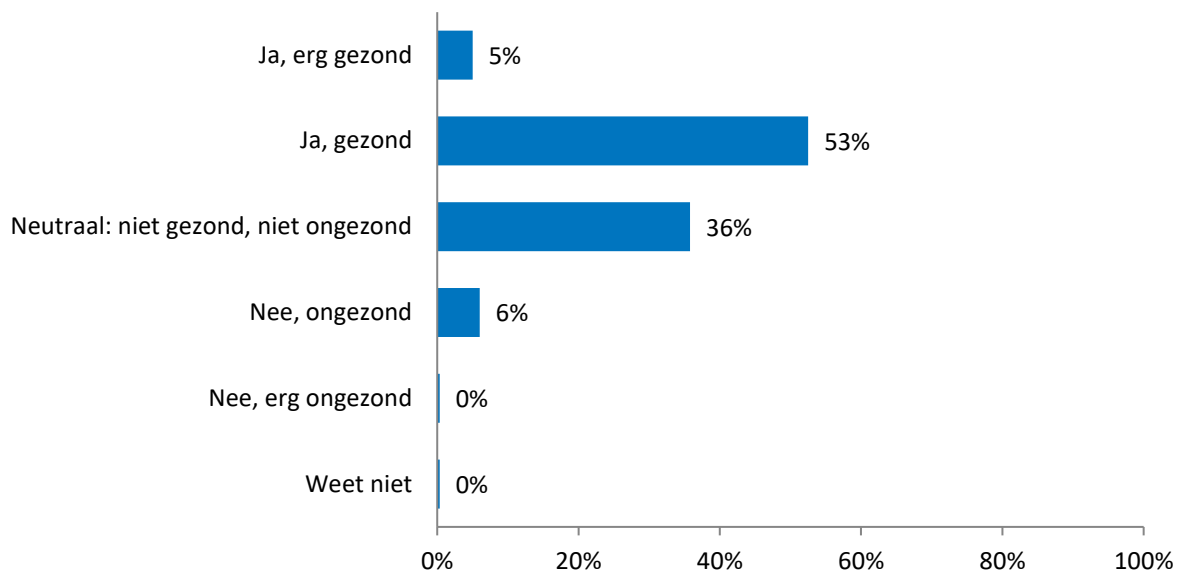
Toelichting

- Zeer tevreden**
- Ik sport en wandel en heb niks om over te piekeren
  - Omleidingen hart en 3 stuks stent maken het leven prettig
  - Voel me prima; gezondheidscheck bij huisarts positief; slik geen medicijnen.
- Tevreden**
- Alleen nog hevige lage rugpijn na een openhartoperatie, twee nieuwe knieën en een herniaoperatie. Volhouden tot minimaal de 102de (!!)-verjaardag.
  - Ben nu 80 jaar en heb hard gewerkt in de zorg. Eet gezond, niet te veel, mijn gewicht is stabiel.
  - Gezien mijn leeftijd, kraakt er wel wat. Maar ik heb niet te klagen. dus Tevreden
  - Kan gezien de leeftijd altijd beter.
- Neutraal**
- Ben gehandicapt en bevooroordeeld.
  - Ik zou meer moeten bewegen. Ik sport twee keer per week een uurtje, dat vind ik te weinig.

- Ontevreden
- Als (ex) kankerpatient met alle vervolgon gemakken kan ik niet tevreden zijn.
  - Chronisch ziek (2x)
- Ze
ontevreden
- Ben twee jaar geleden volledig afgekeurd wegens ziekte na altijd fulltime gewerkt te hebben
  - Ik heb een progressieve spierziekte

2 Vindt u dat u gezond leeft?

(n=299)

Op vraag "2 Vindt u dat u gezond leeft?" antwoordt 53% van de respondenten: "Ja, gezond".

Toelichting

Ja, gezond

- Gezond eten, te weinig beweging.

Neutraal: niet gezond, niet ongezond

- Ik leef gezond, maar ivm chronische ziekte kan ik mijn gezondheid helaas niet goed noemen.
- Vaak niet genoeg tijd om te koken. Te laat thuis voor de volgende afspraak op de sportclub/fysiotherapie van zoon,

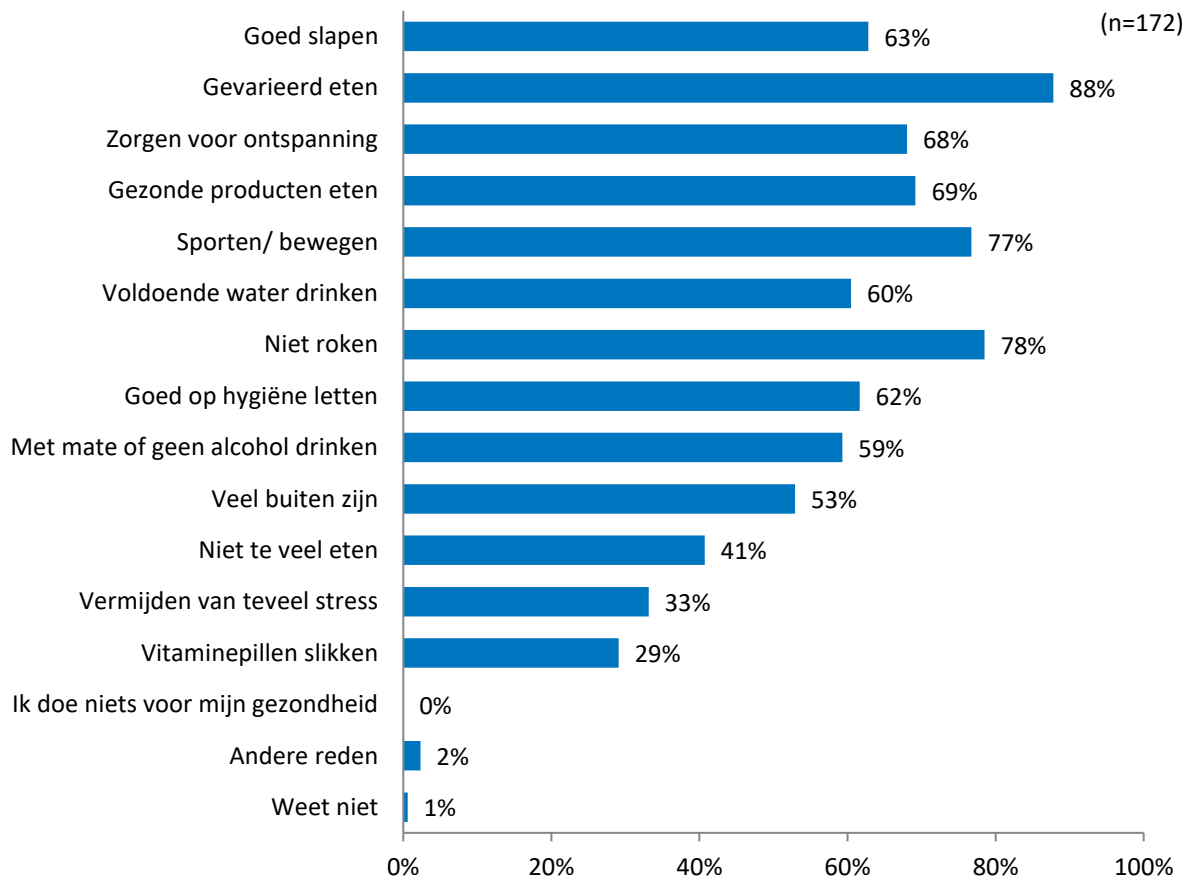
Nee, ongezond

- Zie 1, daardoor medicatie en beperkingen

U geeft aan dat u gezond leeft.

2.1 Wat doet u om gezond te leven?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

Aan de hand van vraag "2.1 Wat doet u om gezond te leven?" komt de volgende top drie naar voren:

1. Gevarieerd eten (88%)
2. Niet roken (78%)
3. Sporten/ bewegen (77%)

Andere reden, namelijk:

- Coaching tav mentale gezondheid
- Fiets al meer als 70 jaar.
- Vegetarisch eten
- Woonwerkverkeer op fiets - smoezen bestaan niet

Toelichting

- Gelet op mijn fysieke toestand vooral zaken als Tai Chi, Chi Kong en Ismakogie

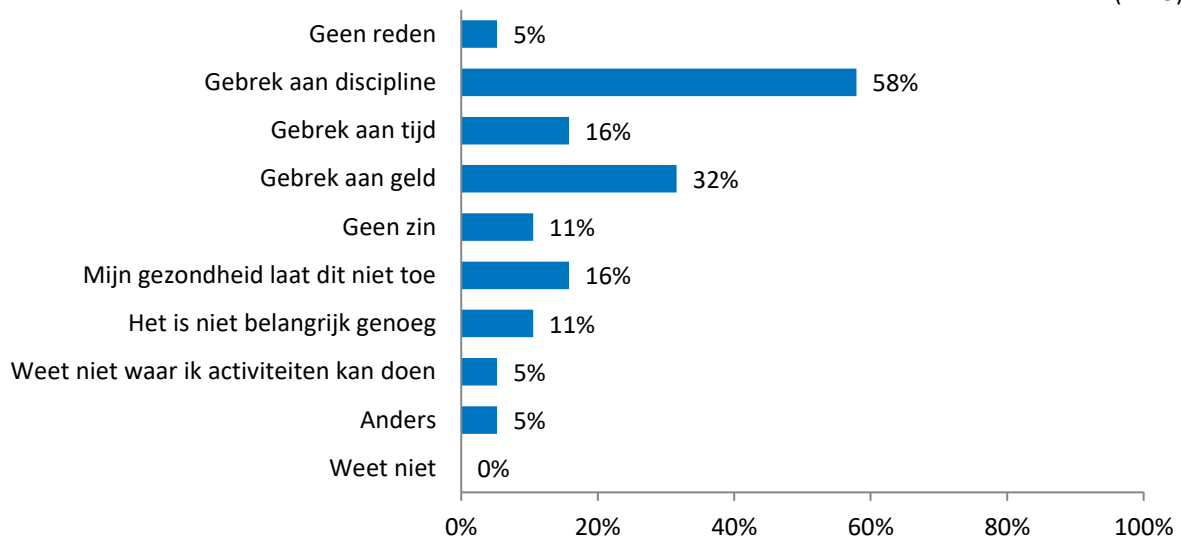
U geeft aan dat u ongezond leeft.

Let op! Laag aantal respondenten.

2.2 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om ongezond te leven?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

(n=19)

Op vraag "2.2 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om ongezond te leven?" antwoordt 58% van de respondenten: "Gebrek aan discipline".

Anders, namelijk:

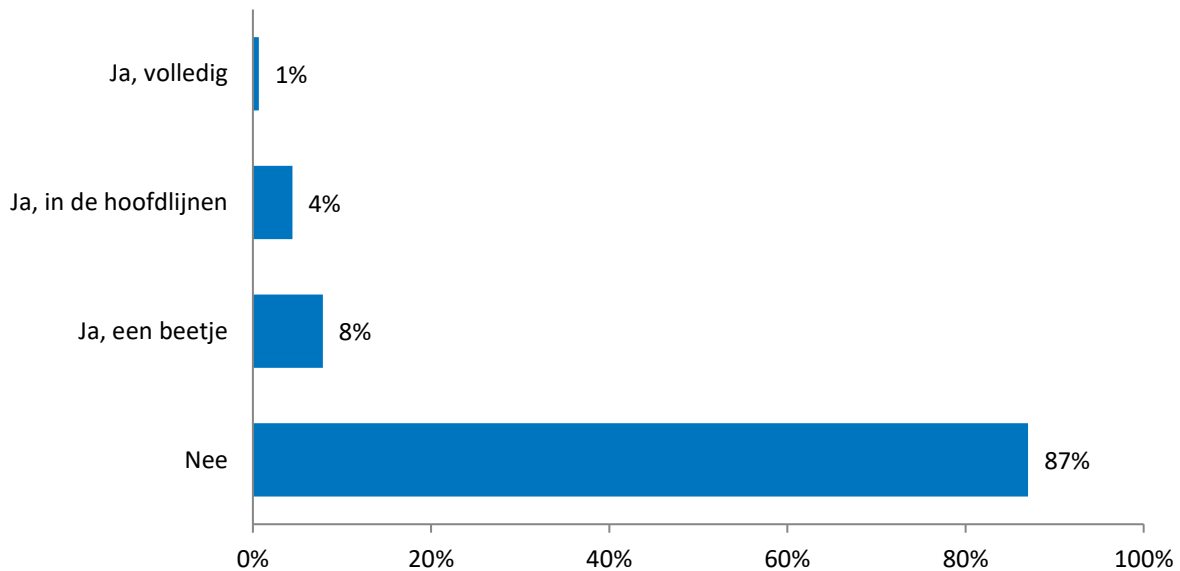
- Mijn vrouw is terminaal ziek

Er zijn regionale verschillen in Nederland. Uit onderzoek blijkt dat Zuid-Limburgers ongezonder zijn. De zestien gemeenten, waaronder onze gemeente, willen daarom hun inwoners gezonder laten leven en de gezondste regio worden van Nederland. Om dit te kunnen realiseren is het project 'Zuid Springt Eruit' opgestart.

3 Bent u op de hoogte van het project

(n=293)

Op vraag "3 Bent u op de hoogte van het project" antwoordt 87% van de respondenten: "Nee".

Toelichting

- Nee
- Ik ben import Limburger en wat mij opvalt is de grote hoeveelheden alcohol en drugs die hier gebruikt worden, verder wordt er enorm veel frites gegeten en alles met saus.
  - Ik zou graag een keer met een wethouder, werkgroep of betrokkene van de gemeente van gedachten willen wisselen over het thema onderwijs/gezondheid/sport.

Het project 'Zuid Springt Eruit' gaat in op het thema gezondheid in de breedste zin van het woord. Onderwerpen binnen dit thema zijn de levensverwachting, het onderwijs, de armoede, de arbeidsdeelname, de fysieke gezondheid en de mentale gezondheid. Op lange termijn focust men op het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van de jeugd. De jeugd heeft immers de toekomst. Daarnaast kunnen er ook maatregelen worden genomen op korte termijn.

4 Kijkende naar het thema gezondheid in uw omgeving, wat zou u graag op korte termijn willen veranderen? (n=288)

Aandachtspunt(en) (39%):

- Aanbod gezonde betaalbare producten in supermarkt
- Afvallen (2x)
- Alcoholgebruik beperken, minder vet eten
- Arbeidsdeelname
- Armoede (3x)
- Armoede aanpakken
- Armoede is de belangrijkste oorzaak die bestreden moet worden.
- Bekendheid via de brievenbus
- Betere lucht, schoner water, minder Co2, minder stikstof, veel meer bomen , dus...niet al die bomen kappen wat nu gebeurt, geen G5 netwerk enz.
- Betutteling
- Bewegen voor senioren
- Beweging
- Bewegingsmogelijkheden voor mensen met een zeer laag inkomen.
- Brede informatie
- Concrete ondersteuning voor psychische problemen
- Conditie
- Contact en fysieke beweging
- De wmo en jeugdzorg binnen parkstad zijn zodanig georganiseerd dat steeds meer zwakkeren in de samenleving buiten boord vallen en dus ook geen gezonde leefomgeving hebben. Er wordt te weinig gedacht vanuit het belang van de burger. Er zijn in de regio gemeentes die door veel beter georganiseerd hebben. Kansrijk opgroeien zit er in oorkstad op dit moment voor veel jeugdigen niet noodzakelijke zorg kan niet geleverd worden.
- Eet en drink patronen
- Fastfood duurder en groente en biologisch fruit goedkoper
- Fatsoen en respect
- Fietspaden
- Fitnessbaan in buitengebied welten maken
- Ge
- Geen 5G
- Geen baan en geen school niet accepteren.
- Geen drugs en lachgasgebruikers in onze buurt
- Gewicht
- Gezond ouder worden en blijven
- Gezonde fastfood kunnen kopen
- Gezonde luchtkwaliteit
- Gezonde producten goedkoper maken: snacks, zoetheid duurder maken.

- Gezonde voeding projecten op school zoals bijvoorbeeld het introduceren van schoolfruit (een gezonde school) of meer aandacht besteden aan gezond ontbijten/ lunchen. Ook sport mogelijkheden bieden en niet alleen een financiële tegenmoetkoming zoals stichting leergeld, maar ook een organisatorische hulp. Bijv sporten aansluitend aan school. Ook vind ik dat er niet alleen dat op gezondheid ondersteunt moet worden zoals voeding en sport maar ook op het gebied van creativiteit denk aan ' een knutselclub' schildercursus voor kinderen enzovoort
- Herinvoeren schoolzwemmen, meer sporturen in het onderwijsprogramma
- Het stoken van allerlei rommel in (open) haarden moet aan banden worden gelegd
- In beweging komen
- In het centrum sporten voor ouderen
- Informatie over gezond eten aan mensen met een (licht) verstand. beperking
- Informatie, informatie en informatie. Als het zo'n belangrijk thema is dan kan er op heel veel gebieden MEER gedaan worden.
- Investeren in onderwijs, armoedebestrijding, arbeidsplaatsen creëren
- Jeugd
- Kansrijk opgroeien van de jeugd
- Kinderen meer bewegen en minder eten
- Klimaatverandering gaat op de duur veel gezondheidsproblemen veroorzaken, variërend van hittestress tot dennenprocessierupsen tot depressie. Zowel korte als lange termijn.
- Laagdrempelig aanbod beweging
- Leszwemmen op basisscholen
- Levensverwachting
- Luchtkwaliteit (2x)
- Meer aanplant van groen
- Meer bewegen (2x)
- Meer beweging, aandacht voor gezond eten en hoe obesitas tegen te gaan, voorlichting
- Meer biologische winkels en minder fritures e.d. Drank, drugs, snoepen/snacken en roken bij de jeugd, lawaai/geluidsvervuiling.
- Meer bomen en in iedergeval de bomen die omgewaaid zijn vervangen
- Meer bomen in Heerlen.
- Meer focus door bijv. overheid meer zichtbaarheid meer sociale interactie
- Meer geld beschikbaar
- Meer groen (parken) in het centrum van de stad.
- Meer ouderen beweging
- Meer rookvrije zones, verbod op roken op terrassen
- Meer slapen
- Meer speelterreinen voor kinderen zonder dat een BOA gaat bekeuren.
- Meer sport of beweging voor iedereen
- Meer sport voor de jeugd b.v. Schoolzwemmen
- Meer sporten en gezonder eten, beter slaapritme
- Meer uitdagende speelmogelijkheden voor kinderen omgeving Heksenberg
- Meer voorlichting voor sociaal zwakkeren
- Milieueffecten van industrie op gezondheid
- Milieufactoren
- Minder drukte en evenementen zodat er ook minder lawaai is. Rekening houden met anderen. Markt behouden waardoor er meer vers en gezonder voedsel te koop is. Minder vervuiling door het steeds drukker wordende verkeer op de weg.
- Minder verkeer en/of lagere snelheid
- Minder verkeer meer groen
- Nachtelijke herrie centrum

- Onderwijs
- Onderwijs en armoede
- Ongezonde voeding beter herkenbaar maken
- Ontwikkeling/investeren
- Op de een of andere manier als niet heerlense contact krijgen met de mensen om mij heen
- Ouderenzorg en psychiatrische zorg
- Overgewicht bij kinderen
- Prijzen van gezonde producten
- Prikkel tot overconsumptie
- Psychische gezondheid
- Schone lucht is in Heerlen aardig verontreinigd
- Schonere buitenlucht en minder lawaai van vliegtuigen
- Sportclubs voor jeugd gratis / geen snoep en ijsverkoop in speeltuinen / rookverbod in speeltuin
- Stadstuin in Heerlen met lokaal voedsel
- Stress bij jongeren
- Structureel meer aandacht aan jeugd.
- Suiker,
- Veilig
- Verbetering van het onderwijs.
- Verkeersveiligheid in mijn wijk voor mijn spelende en schoolgaande kinderen
- Versterking zwembadfaciliteiten, herinvoering schoolzwemmen
- Voeding
- Voeding en beweging
- Vooral bewegen, meer sport op de scholen
- Werkstress; iets afvallen
- Zie toelichting svp.
- Zwemmen op school (waar blijft het zwembad in Heerlen?)

Er zijn geen aandachtspunten (10%)

Op korte termijn hoeven er geen maatregelen te worden genomen (14%)

Weet niet (37%)

Toelichting

Aandachtspunt(en):

- Allereerst dat iedere kleine goede verandering in leefstijl er één is!!! Aandacht voor de veel toegevoegde suikers in ons voedsel. Voldoende bewegen, bijv. 2 dagen de fiets nemen, geen roltrap maar de trap, iedere week een wandeling van een uur etcetc. Voor ouderen speciaal gedifferentieerd beweegprogramma opstarten vanuit bijv. verzorgingscentrum, fysiotherapie praktijk, gezondheidscentrum.
- Bewegen meer toegankelijk en goedkoper maken voor iedereen. Initiatieven ontwikkelen om mensen zinvol bezig te laten zijn.

- Controle op verantwoord eten op de scholen en indien mogelijk weer eten mee van thuis.
t.a.v. armoede mensen leren verantwoord en niet te duur eten te bereiden.
- De vieze reuk van houtkachels of allesbranders,bah.
- Degene die naar de voedselbank moet gaan, heeft een zeer ernstig probleem als het over gezondheid in breedste zin van het woord gaat en daarmee ook de gemeenten en zijn inwoners die dat laten gebeuren.
- Dit onderwerp gaat mij aan het hart vanwege de ongelijkheid groei in Nederland.
- Er zijn
- Geen duidelijke vraag. Gaat het nu om de toekomst van de jongeren of om de gezondheid.
- Het blijkt dat te hoge bmi et cet meer voorkomt bij sociaal zwakkeren
- Ik vind het een gemis dat er in verhouding met de jaren 70 vorige eeuw veel minder gesport wordt op de basisschool. Als er op de basisschool gesport wordt zijn er meer kinderen die daarna ook nog sporten. Meer ondersteuning voor werving van jonge aanwas bij sportverenigingen. sportverenigingen die door teruggang van ledenaantallen bij elkaar brengen/ondersteunen bij een fusie.
- Ik woon aan een doorgaande, soms zeer drukke weg, die een 30 km-gebied is. Desondanks worden er hoge snelheden (meer dan 60 km/u) aangehouden door het (vracht-)verkeer. Maar in het algemeen is in deze omgeving de luchtkwaliteit sowieso slecht
- M.i. heeft de overheid vooral een voorwaarden scheppende taak zoals bij het gebruik en de inrichting van een gezonde leefomgeving. Herstel resp. het creëren van een gezonde(re) leefomgeving zou bij o.m. de planning en inrichting van ruimtelijke functies, voorop moeten staan.
- Niet in mijn buurt, maar in vele buurten in Hoensbroek lijkt gezondheid geen issue. Ik zie in het centrum zo veel mensen in een scootmobiel, dat rijst de pan uit. Misschien soc-eco gerelateerd, en de onderlaag van onze samenleving in Z-L moet wel echt begeleiding krijgen want de bevolking glijdt hier af wat gezondheid betreft. Ik begrijp ook niet dat ze dat zelf ook allemaal laten gebeuren, vooral als het gaat om gewicht, dat in de meeste gevallen aan te pakken valt. Het maakt me best triest en ik identificeer me niet met een groot deel van de bevolking hier. De algehele misère hier maakt zelfs dat ik wel eens denk aan verhuizing.
- Onderzoeken hebben aangetoond dat de uitstoot van palletkachels en open haarden voor enorme vervuiling en fijnstof in de nabije omgeving zorgt. In stedelijke gebieden zou dit wat mij betreft verboden moeten worden. De politici zijn weer bang, dat dit "heilig huis" stemmen zal kosten.
- Veranderen bij ouderen is weliswaar noodzakelijk maar deze groep zal waarschijnlijk niet willen. Dus concentreren op de jeugd.

Er zijn geen
aandachtspunten

- Ik woon in een buurt waar voornamelijk 65 plussers wonen; wanneer ik boodschappen ga doen, ben ik soms met stomheid geslagen als ik zie hoeveel er soms bij mensen met jonge kinderen aan "ongezonde ' spullen worden ingeslagen!
- Stop toch eens met het betuttelen!
Als ik ongezond wil leven, maar er wel plezier in heb, laat me dan roken, alcohol drinken, motorrijden.
Het is mijn leven, mijn keuze!

Op korte termijn hoeven
er geen maatregelen te
worden genomen

- De gezondheid van mensen moet door De mensen zelf worden onderhouden. De overheid hoeft niets te organiseren, alleen maar te faciliteren.
- Voorlichting geven is prima. Tegenwoordig wordt je echter bestookt met allerlei adviezen over een gezonde levensstijl van zowel de overheid als andere pleitbezorgers. Ik heb het gehad met deze betutteling, kortom, een middelvinger naar de nanny state (uitspraak historicus Christopher Snowdon). "Alle regulering die is bedoeld om (volwassen) mensen af te schrikken om iets te doen waar ze zelf plezier aan denken te beleven en waarmee ze alleen zichzelf zouden kunnen schaden, hebben wij geschaard onder de nanny state. Een nanny is een juf die weet wat wel en niet goed is voor haar kleuters. Snowdon (39), verbonden aan het Institute of Economic Affairs in Londen, wantrouwt de goede bedoelingen achter de steeds strengere regels rondom verkoop, gebruik en advertenties van bepaalde consumptiegoederen. Ik kan mij hier helemaal in vinden. Excuses voor mijn uitgebreide reactie.

Weet niet

- Ik kan niets veranderen in mijn omgeving. Mijn omgeving doet wat ze wil.

Uit een rapport van het project 'Zuid Springt eruit' komt naar voren dat 17,5 procent van de jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 27 jaar in Zuid-Limburg géén baan en géén onderwijs volgt.

5 Wat kan er volgens u worden gedaan om meer banen te creëren voor jongeren en jongeren onderwijs te laten volgen? (n=278)

(Meerdere antwoorden mogelijk)

Suggestie om meer banen te creëren voor jongeren (33%):

- Aantrekken innovatieve werkgevers door aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Bedrijven lokken om zich in Zuid Limburg te vestigen
- Bedrijven zelf laten opleiden, dus opleidingsmogelijkheid en binnen het bedrijf
- Belast kapitaal ipv arbeid
- Betere begeleiding.
- Betere opleidingen en betere échte begeleiding
- Bij verenigingen baantjes aanbieden en niet alleen maar vrijwillig
- De randstad zit overvol, onze provincie heeft nog ruimte zat; haal bedrijven die er toe doen naar Zuid-Limburg halen
- Die zijn er in de zorg.
- Dienstplicht
- Dienstplicht invoeren
- Dienstplicht weer invoeren
- Digitalisering/glasvezelkabel in heel Heerlen
- Door b.v. Werken en leren gecombineerd
- Echt contact maken met die jongeren
- En beter betalen moeten het zelfde werk doen als de aangenomen krachten
- Er is overal en altijd "werk" te vinden; de motivatie ontbreekt volkomen en dat moe er aangepakt worden.
- Er worden steeds meer mogelijkheden om jongeren met een arbeidsbeperking aan een baan te helpen of houden wegbezuinigd
- Er zijn banen genoeg, dwing jongeren om te gaan werken ipv uitkering ontvangen
- Er zijn genoeg werkzaamheden, werken in de zorg, onderwijs, buiten in de groenvoorziening...geef een ruimere beloning dan een uitkering en ook hier....maatwerk
- Gecoördineerd vrijwilligerswerk voor schoolgaande jeugd om meer zicht te krijgen wat zij willen en misschien ook ambitie krijgen om juiste diploma's te behalen
- Gratis kinderopvang voor jonge moeders
- Grensoverschrijdend werken en makkelijker maken en stimuleren
- Ik ben van mening dat er genoeg banen zijn. Wanneer een uitkering niet 'vrijblijvend' is en onaantrekkelijk gaan er misschien meer jongeren aan het werk
- In bedrijven oudere werknemers met veel ervaring jongeren het vak leren, middels zoals in Duitsland betaalde "Leerplaatsen".
- In vroeg stadium jongeren en bedrijven samen laten komen
- Jongeren beter volgen. Ook na hun 18e.
- Jongeren meer betrekken bij maatschappij.
- Laat jongeren opleiden door de ouders die nog een paar jaar moeten werken en zorg dat ze daar een goede aanvulling voor krijgen op hun huidige inkomen/uitkering
- Laat ze beginnen met vrijwilligerswerk ten algemene nut
- Laat ze nederlands leren en op laten houden met overal excuses voor te bedenken
- Leer-werktrajecten

- Leer/werktrajecten bij bedrijven/sectoren waar veel vraag naar personeel is.
- Leerplicht terug
- Leerwerkplek
- Leerwerkplekken voor iedere jongere tot 30j
- Leuker maken, werkmarkt korterbij brengen
- Maatschappelijke taken laten vervullen
- Makkelijker maken combinatie opleiding met werken
- Meer grote winkelketens naar Heerlen halen
- Meer inzetten op consuminderen ipv consumeren. Ommekeer.
- Met name onder allochtonen
- Met werkgevers prestatie afspraken maken
- Minder gastarbeiders
- Minder kosten voor het bedrijf als ze jongeren aannemen, verplichten of belonen van aannemen jongeren en ouderen>kunnen van elkaar leren
- Na studie niet laten vertrekken naar de randstad.
- Nog meer samenwerking in de regio. zoals Duitsland en België
- Ondernemersschap promoten en faciliteren
- Ontmoetingsplekken creëren zodat jongeren ook met elkaar in gesprek kunnen en zo elkaar kunnen helpen.
- Op scholen aandacht aan sollicitatie procedure te besteden ook al is het een bij baan
- Opleiding op het werk
- Oudere eerder met pensioen
- Overheidssubsidies of provinciale subsidies nodig voor leer/werktrajecten
- Pensioen leeftijd verlagen, Creëert banen die opgevuld kunnen worden door jongeren, ouderen gaan meer geld uitgeven omdat ze meer vrije tijd krijgen en jongeren komen uit werkloosheids uitkering of bijstand
- Pensioenleeftijd aanpassen, ouderen deeltijd werken, kennisoverdragen naar de jeugd. Stoppen met die onzinnige hoge scholingseisen. Banen stimuleren waarbij opleiding niet zo belangrijk is. Elke uitkeringsgerechtigde aan t werk zetten. Denk aan opruimen openbare ruimte, ondersteuning in verzorg en verpleeghuizen etc
- Pensioenleeftijd omlaag, haha
- Persoonlijke individuele begeleiding
- Sociale stage?
- Subsidie geven
- Toch n soort dienstplicht voor jongens en meisjes invoeren, zodat ze op minstens 2 plekken "stage" lopen....ervaring opdoen in gebieden waarin zij interesse hebben
- Vanuit een "maatschappelijke dienstplicht" laten doorstromen
- Verplicht omscholen anders korten op uitkering
- Verplichten
- Verplichten niet verwennen
- Verplichten tot vrijwilligerswerk
- Vraag het de jongeren
- Wat willen de jongeren doen, participatie, hands on, wesh
- Werken financieel belonen en niet werken korten
- Werken met opleidingsplaatsen in het bedrijfsleven in plaats van op school
- Werkgevers dwingen om jongeren en gehandicapten aan te nemen
- Werkgevers geef ze gewoon eens een kans zonder onnodig hoge eisen.
- Zelfvertrouwen vergroten
- Zie toelichting

Suggestie om jongeren onderwijs te laten volgen (44%):

- Aantrekkelijker maken desnoods reclame op Facebook e.d
- Al vroeg mee beginnen dat opleiding de weg vooruit is. Thuis krijgen ze het niet voldoende mee kennelijk. Voorlichting al op basisschool, dat je keuzes hebt, dat er studiefinanciering bestaat, zorg voor stages zodat ze een idee krijgen van wat werken betekent. Laagdrempelig beginnen.
- Belonen
- Belonen bij het volgen van onderwijs
- Beloningssysteem
- Beter begeleiden bij studeren
- Betere begeleiding
- Bv ipv bureau halt verplivht onderwijs. Meer jeugdven jongerenwerkers
- Combi van onderwijs met baan creëren, BBL promoten
- En aandacht te besteden aan de totale context, de leefomgeving. Daarnaast aandacht voor voeding. Aantal mensen bij de voedselbank groeit en op scholen ligt de ongezonde voeding voor het grijpen.
- Erin hameren met concrete en duidelijke voorbeelden hoe belangrijk diploma's en 'skills' zijn voor hun latere leven
- Extra geld voor opleiding
- Geen onderwijs volgen betekent een (veel) lagere uitkering!
- Goede gemotiveerde leerkrachten
- Handhaven leerplicht
- Het onderwijs goedkoper maken (belgie)
- Ik denk via een schoo/werksituatie
- In gesprek gaan met de voortijdige schoolverlaters en luisteren naar waarom het mis is gegaan bij hun, en dan toch proberen te motiveren om het zo belangrijke diploma te halen.
- Informatie op maat, persoonsgericht
- Is er voldoende onderwijs aanbod voor iedereen
- Jeugd moet ook willen
- Jeugd/ schoolagent terug invoeren
- Jonger dan 27 jaar geen recht op bijstandsuitkering
- Kleinere klassen, dat zorgt voor meer wederzijdse betrokkenheid.
- Laat kinderen niet te vroeg kiezen voor een toekomstige baan. Meer aandacht voor andere competenties dan cognitief functioneren waardoor jongeren ook meer geprikkeld worden waardoor ze enthousiaster zijn over onderwijs.
- Laten inzien dat ze verder komen met een diploma, confronteren met de gevolgen dus
- Leeg staand pand in Heerlen vrij ter beschikking stellen voor digitale start ups en daarbij jongeren IT cursussen aanbieden voor programmeren in verschillende IT talen
- Leerlingwezen stelsel uitbreiden
- Leerwerkplek
- Leningvrije studiebeurs
- Leraren dwingen om les te te geven alla 1985 stijl zonder bemoeienis van ouders. desnoods met lijf straffe
- Leren omgaan met sociale druk
- Lobbyen bij de regering voor het afschaffen van het leenstelsel.
- Maak onderwijs betaalbaar voor iedereen
- Maak vervolg onderwijs spannend
- Meer begeleiding en gecoördineerde creatieve en sportieve vrijetijdsbesteding zodat jongeren de verleiding van drugs etc. gemakkelijke kunnen weerstaan

- Meer hand aan hand begeleiding en geen school/ diploma geen uitkering (of lager). Mijn ervaring is dat jongeren die een opleiding volgen op mbo niv 1 en 2 misbruik maken van het duo. Ze volgen weinig onderwijs, maar willen wel geld ontvangen van het duo die ze vervolgens niet terug moeten betalen. Switchen in opleiding of een opleiding niet af maken komt ook vaak voor. Ook door druk/ stress vanuit thuis
- Meer leerwerktrajecten
- Meer verplichte snuffelstages met opdrachten en begeleiding.
- Meer voorlichting op lagere scholen over toekomst
- Meerdere mogelijkheden bieden voor kinderen met een rugzakje
- Minder duur maken, flexibeler zijn in hoe of hoelang je de opleiding doet
- Minstens verplichten tot 18 jaar naar school. Financiële mogelijkheden bieden
- Nagaan waarom ze geen onderwijs volgen en dat aanpakken.
- Niet willen: minder geld
- Of je werkt of je leert
- Omdat ik zelf uit het onerwij kom en ervaren heb hoe sommige collega's demotiverend hun vak doceerde, stel ik voor om vanuit een andere onderwijsvisie deze jeugd "bij de kladder te grijpen".
- Onderwijs anders inrichten. Het onderwijs systeem is aan vernieuwing toe het nodig meer in de te spelen op andere vormen dan leren ervaringsgericht, multi sensorisch, kinestetisch en digitale aspecten meenemen in het onderwijs gezien dit de jeugd aanspreekt.
- Onderwijs betalen
- Onderwijs beter afstemmen op praktijk
- Onderwijs in Nederland eens goed doorlichten. Sinds het instellen van de Mammoetwet in de vorige eeuw is de kwaliteit achteruit gehold!!!! Stop ook met te pas en te onpas lesgeven in het Engels
- Onderwijs interessant maken met/door docenten die weten waar ze over praten en die realistisch zijn.
- Onderwijs laten volgen, daar waar de arbeidsmarkt open ligt
- Onderwijs meer laten aansluiten op het werkzame leven (opleidingsplekken!)
- Onderwijs veel beter laten aansluiten op hetgeen het bedrijfsleven nodig heeft. Teriug naar de oude LTS, meer praktijk en minder theorie
- Onderwijs vergoeden voor jongeren
- Onderwijs vernieuwen. Ambachten opwaarderen in aanzien en beloning. Jongeren aanspreken op talent en niet klassikaal afmaaien. Positief en aanmodigend onderwijs en werk.
- Onderwijs volgen dat beter is afgestemd op de vraag
- Openbaar onderwijs. Meer investeringen. Onderwijs is prioriteit nummer 1!
- Opleiding via werkgever pas beter bij werkgevers en werknemers
- Ouders aanspreken
- Ouders hun kinderen laten stimuleren
- Per wet verplicht een diploma te halen. Anders geen sociale zorg. Bij criminaliteit harde aanpak.
- Speel in op de talenten
- Strenger beleid en middels zachte drang verplicht onderwijs volgen
- Subsidie geven
- Taak van de ouders!
- Toekomst buiten limburg
- Vakopleidingen...jongeren laten leren wat ze goed kunnen en niet vlgs. vaste regels...veel felxibeler zijn in het onderwijs, maatwerk leveren!
- Vanaf jonge leeftijd stimuleren
- Veel meer focus op talent en creatie.. exacte vakken mogen naar de achtergrond. Veel weken met inspirerende voorbeelden.

- Veel van deze jongeren zitten met een leerachterstand maar je krijgt ze niet meer in de schoolbanken. het zou fijn zijn als deze kinderen een leerbaan zouden krijgen naar hun eigen interesse en dat ze ook serieus worden genomen
- Verplicht vakonderwijs volgen
- Verplicht werken
- Verplichten
- Verplichten en harder straffen bij spijbelen
- Verplichten in combinatie met stages
- Verplichten om n diploma te halen, voor ze n uitkering krijgen
- Verplichten te leren.
- Verplichten, anders uitkering stopzetten
- Verplichting naar school/diploma
- Verplichting volgen studie tijdens werkloosheid
- Voorlichten en subsidies voor opleiding
- Voorrang bij voorzieningen als huurwoningen als opleiding gevolgd wordt
- Vraaggestuurd onderwijs ontwikkelen
- Weekeindschool
- Werken en leren koppelen
- Werkend leren
- Werkgelegenheid bieden na hun studie
- Zelfvertrouwen vergroten, positief bekrachtigen
- Zie bovenstaande: dit is een win-win situatie, de oudere kan een stapje terug maken de jongere leert van de ervaring. Niet alles wordt geleerd uit boeken.
- Zoek passend onderwijs, met onderwijsleergesprek tot 30j

Er hoeft niks te worden gedaan (4%)

Weet niet (44%)

Toelichting

- Aan de jongeren zelf vragen welk onderwijs en welk werk ze willen hebben. Sommige jongeren willen wel maar weten niet hoe ze dat moeten aanpakken en niet iedereen past in een hokje van de huidige samenleving. Buiten de gevestigde kaders denken.
- Als ik nu jong was: ik ging ook niet meer werken als ik 17 jaar was met het vooruitzicht dat ik nog bijna 55 jaar moet werken. Fulltime, want het is niet meer mogelijk om iets minder te werken en zodanig een betere balans te vinden tussen werk en privé. Een woning huren of kopen is moeilijk. Waar doe je het voor. Voor jezelf zou je zeggen, maar voor inzet zou je ook graag iets terug willen zien.
- Anno 2020 (bijna) hoor ik zoveel jongeren die nog steeds de schuld aan de sluiting van de mijnen geven. Ik zie hier als import Limburger een extreem laag ambitie niveau en overal worden excuses voor verzonnen. Hoe vaak mensen hier beginnen met : "maar ja wij Limburgers ", kwader kan je me niet maken. En tot slot, carnaval, pinkpop, parkpop, bospop, altijd maat feestjes. Het is echt niet normaal.
- De ouders van die jongeren eens onder handen nemen, daar ligt de oorsprong.
- Elke jongere individueel begeleiden naar werk of onderwijs. Dat levert voor het individu zelf het meeste op, ook wat het gezondheidsaspect betreft en tevens werkt dit het beste voor de maatschappij. Dus dubbele winst op deze investering.

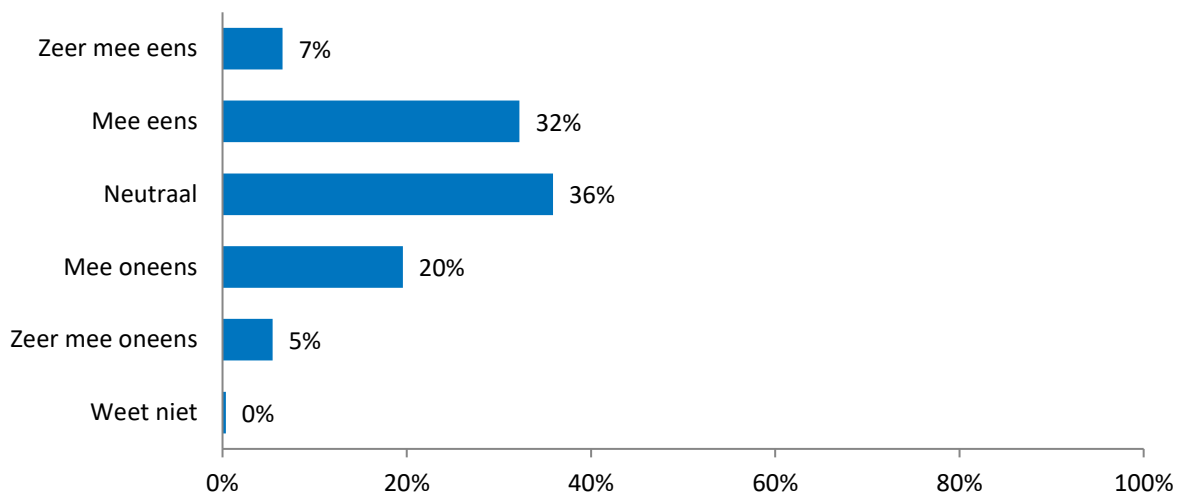
- Er zijn altijd veel “wijze” personen die altijd beweren het te weten. Het is een probleem van deze tijd. De jongeren komen er te gemakkelijk mee weg. Ik wil niet ouderwets overkomen maar met iets meer discipline zouden we een stuk verder komen. Als dit van huis uit niet komt dan wordt het moeilijk. Als anderen dit eisen dan worden deze overrompeld door instanties die vinden dat dit niet kan of mag. En daar gaan we dan weer!
- Er zijn inmiddels veel te veel bemoeienissen vanuit de overheid, bemoeienissen met een aanpak die op zich al niet gezond is want in Nederland gaan de meeste dingen onder dwang (boetes). Tja jongeren werken voor 3 a 4 euro per uur, daar kan ik mij wel iets bij voorstellen...het is simpel een slaven loontje in deze tijd
- Er zijn nu nog steeds jongeren die tussen wal en schip belanden. Maar op het moment dat het lageronderwijs voor álle kinderen hetzelfde zou zijn en er dus in het beginsel geen verschillen zouden zijn tussen kinderen op alle basisscholen in Nederland zouden veel kinderen een betere kans in het vervolgonderwijs.
- Gezonde lucht meer natuur fiets stimuleren en veilig maken gezonde voeding meer groen
- Het is onbegrijpelijk dat men 60+ ers, die langer werkloos zijn, in de zwaar fysiek gemeentelijke groenonderhoud verplicht plaatsen tegen een minimumloontje, i.p.v. deze groep werkloze jongeren in de bijstand zonder opleiding. Dit is werkelijk een grote schande! Gemeente moet zich DIEP schamen!
- Ik denk dat jongeren in hun middelbare school periode meer gecoached moeten worden door hun ouders en omgeving. De armoedeval loert om de hoek. Ik heb dit al eens aangekaart bij de wethouder van Heerlen en die schuift dit af naar de scholen die , naar mijn mening dit onvoldoende oppakken.
- Ik heb 42 jaar in het onderwijs gewerkt; van nature is een kind leergierig en wil graag weten en ontdekken. Het vaak methodischwerken daagt kinderen echter amper uit; er is geen een methode die past op alle kinderen/leerlingen /studenten.
- In de leeftijd 15 tot 27 jaar zitten meer categorieën. Dat kun je niet oplossen met een suggestie. Vraagt om een analyse van hun specifieke situatie of leefsysteem. Waar zijn de echte sociale en culturele werkers gebleven ? Geen dienstverleners die alleen uitvoeren wat overheden voorschrijven gedreven deskundige hulpverleners die onafhankelijk kritisch mogen zijn en kunnen benoemen wat echt nodig is.
Suggestie bij 15 jarigen en wat hoger een verdienmodel te creëren als stimulans om naar school te gaan bv zakgeld e.d,
Voor de wat oudere jongeren is het tijd om het basisinkomen te introduceren als springplank. Autonomie is belangrijk m.i. om vooruit te komen.
- Is Geen duidelijke vraag
- Leerplicht handhaven, wie werken wilt vindt een baan dus meer banen creëren, hoezo? Maak de kloof tussen uitkering en inkomen groter en stop met pampieren van de jeugd.
- Mensen milieubewuster maken

- Overheid heeft ROC's gemaakt. Grote regionale opleidingsinstituten. Sommige kinderen verzuipen daar. Er zijn geen goede alternatieven voor kinderen die meer aandacht nodig hebben. VSO heeft maar een uitstroomprofiel, als dat niet aansluit bij je kind kan het geen kant op. Of uren moeten reizen om wel het onderwijs te krijgen dat aansluit. Een gewone LTS waar kinderen veel praktische kennis in techniek kunnen opdoen is er niet meer. Veel gehoorde klacht van bedrijven is dat de jeugd op een ROC veel te veel theorie krijgen die geen steek houdt met de realiteit van waar bedrijven nu behoefte aan hebben. VB: pak een nijptang en terugkomen met een klauwhamer. De kennis van de jeugd gaat erg achteruit wat betreft algemene materiaalkennis. Bedrijven kunnen niets met die jongeren, die vervolgens teleurgesteld zijn en geen succeservaringen hebben.
 Voor de volwassen jeugd 18+ is er geen Centrum Vakopleiding meer waar ze praktisch geschoold kunnen worden. Alle goede dingen worden om zeep geholpen en nu wordt het goed merkbaar.
 Ik heb een intelligente zoon, die een bijzonder trage verwerkingsnelheid heeft en daardoor extra begeleiding nodig heeft. Hij zit op De Pylor met uitstroomprofiel economie en ondernemen. Dat ligt hem niet, dus geen diploma omdat hij geen uitstroomprofiel heeft. Toekomst naar de maan. Op het ROC verzuipt hij, wordt gepest en wil niet meer naar school omdat hij zich er niet veilig voelt. Zo zitten dus 10.000 kinderen thuis omdat ze niet passen in het schoolse systeem van de huidige tijd. Limburg zal daarom verre weg de meeste thuiszitters hebben.
- Pak ze eens wat "harder" aan, ipv dat gepamperde gedoe. Ze kunnen ook gewoon doen en laten waar ze zin in hebben.
- Zie bovenstaande.
- Zorg dat jongeren een leer werkplek kan worden aangeboden. Er zijn al werkgevers welke hier op in spelen ivm krapte op de arbeidsmarkt
 zij hebben het idee van de "LTS" in t leven geroepen om jongeren een baan aan te bieden samen met een leer traject.
 Deze werkgevers dienen meer ondersteund te worden, men hoeft niet alles zelf te bedenken/bekostigen.
 tevens de straat werker terug op straat om jongeren makkelijker te bereiken en horen wat leeft onder de jongeren

6 'Het is een taak van onze gemeente om hun inwoners gezonder te laten leven'

(In welke mate bent u het (on)eens met bovenstaande stelling?)

(n=276)

Op stelling 6 'Het is een taak van onze gemeente om hun inwoners gezonder te laten leven' antwoordt in totaal 39% van de respondenten: "(zeer) mee eens". In totaal antwoordt 25% van de respondenten: "(zeer) mee oneens". Het meest gekozen antwoord (36%) is: "Neutraal". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

Toelichting

- Mee eens
- Als met gezondheid ook educatie en werkgelegenheid valt, dan ja vindt ik het aan de gemeente om hierin te stimuleren.
  - Bewust te maken
  - De gemeenten moeten wel voor jong en oud diverse mogelijkheden faciliteren, laag drempelig en desnoods gratis!
  - Er zijn veel mensen die niet weten hoe ze het goed moeten doen. Daarnaast zijn er best veel vereenzaamde ouderen die minder goed opletten hoe ze eten. Er is niemand waarmee ze het eet moment kunnen delen. Voor mij alleen maak ik dat niet, of ik heb de kracht niet meer om stampot te maken en dan eten ze brood of een snelle hap. Sommige eten maar 1 keer in de week warm. Het wordt niet opgemerkt en als mensen ondervoed bij de huisarts komen is het meestal al te laat.
  - Ik vind het initiatief van gezamenlijk ontbijten een prima uitgangspunt (voor alle scholen) He verg wel soms extra organisatie. De ouders/grootouders kunnen er bij betrokken worden
  - Mede een taak van de gemeente door het aanbieden van faciliteiten.
  - Meer groen en sporten goedkoper maken door openbare sportparken in de buitenlucht.
  - Niet alleen de gemeente. Ook de werkgever. Betere reïntegratie van zieken en begeleiding van nieuwe medewerkers. Ook bij de overheid.
  - Onder andere ook een taak van de gemeente (inbreng op scholen, sportkantine, buurthuizen etc.
  - Ook van ouders, buurtbewoners, scholen, bedrijven. Accepteer niet meer dat woonschoolverkeer / woon werkverkeer <8 km niet met e-bike/fiets/voet gebeurt = automatisch dagelijks bewegen. Z-Limburg loopt hierin echt achter.
  - Toezicht en monsters nemen in woonwijken

- Voorlichting geven die duidelijk is en goed te begrijpen voor leken: inzicht creëren. Ook: gezonde opties (voeding, beweging, bezigheden die gezond zijn voor de psyche) toegankelijk en betaalbaar maken.

Neutraal

- Bemoeizucht naar individuen toe wordt niet op prijs gesteld. Het consultatiebureau was al verschrikkelijk. Wat een regeltjestrienen zitten daar zeg. Nee mijn kind legt niet op die dag in de ontwikkeling 5 blokjes op een stapel. Iedereen is anders. Overkoepelende dingen zoals roken bemoeilijken en duurder maken en mogelijkheden tot stoppen aanreiken zijn prima, maar geen diëtist ongevraagd op mensen afsturen via de huisarts bijv. Maak gezond en onbewerkt eten goedkoper en alle fabriekseten veel duurder. Dan gaat dat automatisch verschuiven.
- De gemeente kan doen wat ze wil voor een bepaalde categorie, die krijg je niet zover, terwijl die het meestal het hardst nodig hebben. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat je er dan niet voor de anderen moet zijn die je wel over de streep zou kunnen trekken. Zie toelichting bij vraag vier en neem gezondheidscentrum etc als startpunt.
- De gemeente kan suggestie's doen en faciliteren, maar uiteindelijk is het aan de inwoners daarvoor open te staan en er gebruik van te maken. Mensen die nu niet uit hun luie stoel komen, doen dat ook niet omdat de gemeente dat wil..
- De gemeente moet vooral in het publieke domein voorwaarden scheppend / eventueel faciliterend bezig zijn. De directe gezondheid van het individu is m.i. allereerst een verantwoordelijkheid van het individu zelf.
- Een combinatie van gemeente en de bewoners
- Gemeente kan er op in springen en stimuleren, maar de persoon moet het echt zelf willen en doen
- Het blijft te allen tijde je eigen verantwoordelijkheid om gezond te leven, maar voor goede voorlichting en het creëren van voorwaarden voor een gezond bestaan (goed onderwijs, banen, schone lucht, e.d.) is een schone taak voor de overheid/gemeente weggelegd.
- Het is ieders eigen verantwoordelijkheid, maar als het makkelijker en betaalbaarder is om gezond te leven, zullen meer mensen gezonder leven. Mijn voorbeeld: ik werk fulltime, heb een huishouden en familie/vrienden die ik ook nog wel eens wil zien. Mijn resterende tijd is erg weinig. Ik wil graag gezond leven, maar 'moet' al zoveel.
- Het zou onze eigen verantwoording moeten zijn
- Mensen zijn vooral zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid. De gemeente kan wel zorgen voor een gezonde leefomgeving.
- Misschien kan de gemeente enkele suggesties geven, eventueel financieel een beetje bijspringen, maar bij de ouders ligt ook een taak
- Moeilijk om het als taak van de gemeente te zien. het is wel zo dat de minder bedeelden onder ons (lees geen werk, laag geschoold enzv.) minder gezond leven. Als deze meer bij de maatschappij worden betrokken de leefwijze zal veranderen, ligt ook veel bij de persoon zelf
- Persoonlijk ben ik meer voorstander van het nemen van eigen verantwoordelijkheid (in het kader van 'je kunt een paard wel naar het water brengen maar niet laten drinken')
- Taak is m.i. te sterk geformuleerd. Het zou de gemeente sieren als ze inwoners stimuleren en faciliteren.
- Teveel bedillen heeft een averechts effect. Geen primaat van het dictaat. Niet zoals de regering zaken oplegt.

- Vind het vooral verantwoordelijkheid van de mensen zelf. Dat gepamper!!
- Voor mensen die op of onder de armoedegrens leven vind ik dat de gemeente moet helpen. Deze mensen kunnen het gewoon niet betalen. De rest weet heus wel wat gezond is, maar doet er niks mee.
- We zullen het samen moeten doen, goede voorzieningen, laagdrempelig en goede informatie

Mee
oneens

- Bewoner is hier zelf verantwoordelijk voor.
- Dat is ieders eigen verantwoording maar een gemeente kan wel allerlei zaken faciliteren. Een van onze kleinkinderen doet mee aan het project gezonde school maar als ik hoor hoe kort de kinderen de tijd krijgen om te eten schiet het project zijn doel voorbij.
- De gemeente kan wel meer stimuleren met middelen.
- Gezonder leven is gewoon je eigen verantwoordelijkheid.
- In het algemeen vind ik dat de burger dat zelf moet uitzoeken. Maar, als je weet dat er in een bepaalde laag van de bevolking relatief veel ongezonde mensen zitten en dit je lokale economie negatief beïnvloedt, dan moet je die mensen iets bieden. Die hebben dan duidelijk hulp nodig. Dat kun je niet laten gaan.
- In principe is het je eigen verantwoordelijkheid. Heerlijk zijn de programma's van Jamie Oliver die hij op de Britse TV had. Maar ja bij ons in het noorden had je op een gegeven moment gratis schoolfruit en liepen ouders nog te klagen, ha dan houd alles op. Koken op school zou ik geweldig vinden.
- Wat gaat een gemeente de inwoners opleggen en met welke pressiemiddelen als men er geen gehoor aan wil geven.

Zeer mee
oneens

- B e t t e l niet zo!
- Door alle beïnvloeding van de overheid, worden mensen monddood gemaakt. Knap dat een generatie, die is opgegroeid als Jan Rap en z'n mallemoer, op dit moment zich een rol meent te moeten aanmeten van ouders. Aan de andere kant blijkt steeds meer dat ze totaal geen binding hebben met "de gewone mens" en alleen bezig zijn met zichzelf te verrijken en daarbij steeds grotere maffia praktijken bedrijven.
- Gemeente kan faciliteren maar heeft hier geen 'taak'.
- Het is absoluut geen taak van de gemeente. Zie ook punt 4. Het is de taak van scholen om voorlichting te geven, maar zeker niet met het belerend vingertje, net zoals overigens in de klimaatdiscussie. Met onderstaand project heb ik niets mee en zeker niet in competitieve vorm. De gezondheidscultus is helemaal doorgeslagen, net zoals klimaatfanaten helemaal zijn doorgeslagen.
- Iedereen maakt zelve uit, of en hoe hij /zij leeft . De bemoeienissen van de overheden zijn al veel te groot, en er zijn al teveel regeltjes, wat men wel en niet moet doen.

De ambitie om te komen tot meer Gezonde Scholen maakt onderdeel uit van het project 'Zuid Springt Eruit'. Een Gezonde School is een school die structureel aandacht besteedt aan gezondheid. Daarnaast kunnen er nog andere initiatieven worden genomen om de gezondste regio te worden.

7 Welke andere initiatieven kunnen we nemen om mensen gezonder te laten leven in onze gemeente? (n=272)

Initiatief (51%):

- (Meer) subsidie aan sportclubs zodat die m.n. voor jeugd goedkoper worden en inwoners hiervan duidelijk op de hoogte stellen.
- Aandacht besteden aan gezonde plantaardige voeding en de voordelen daarvan op scholen.
- Aantrekkelijkere sportfaciliteiten
- Als op een school of kantine maaltijden verstrekt worden, de keuze geven in gezondere maaltijden.
- Armoede verkleinen
- Asbest verwijderen
- Begin met de ouders, die de kinderen moeten opvoeden.
- Belasting op elk 2e auto per huis
- Beschikbaar maken van laagdrempelig (kostenloos?) bewegingsaanbod voor <18 en >55.
- Betaalbare gezonde stappen ondernemen
- Billboard attentie
- Blijf mensen benaderen met buurthulp enz. Maar maak dan ook activiteiten mogelijk voor mensen die beperkter zijn in mogelijkheden. Bijv. Wandeling waar niet bij staat : na in de avond hard gelopen te hebben gaan we lekker doorstappen met een route van 10 km. Dat schrikt mij al af terwijl ik graag rustig zou willen mee wandelen op een route van 4 km..
- Buiten sporttoestellen neerzetten
- Buitenactiviteiten organiseren.
- Chi neng qigong meditatie
- Competities" sportgroepen" per wijk. Jong en oud laten sporten in gecoördineerde teams per wijk
- Dat moeten mensen zelf weten we worden al teveel bemoedert door de staat en instanties die de boel gek maken en opruien
- De Stadstuin initiëren i.p.v. 150 woningen bouwen. Leegstand in de stad vervangen door woningen.
- Denk aan veilige fietspaden, wandelgebieden in de natuur
- Door meer buitenactiviteiten
- Dumpplaatsen afval aanpakken
- Echt in de wijken proberen om leeftijdsgenoten samen te laten sporten....die groepen zelf laten beslissen wat ze t liefst samen zouden willen doen
- Eetbare stad, moestuinen, fietsen aantrekkelijker maken
- Eigen verantwoording
- EMF, Wifi verbannen in scholen
- Fastfood en snoep/frisdrank machine uit scholen halen. Subsidie voor iedereen die aan sport doet.
- Fatsoenlijke woningen regelen voor de nieuwe opkomende generatie en huisjesmelkers geen enkele kans geven.
- Frisdranken de scholen uit. Gezond ontbijt op scholen. Tijd nemen voor het ontbijt op school.
- Geen aso gedrag

- Geen ongezond voedsel in de buurt van de school.
- Gemeenschappelijk tuintjes/moestuinen, scholen moestijnen en leerpakket aanbieden of verplichte, de coolere maar ook duudere sporten goedkoper aanbieden, schoolwedstrijd met altijd prijs bij gezondere initiatieven.....
- Gezond leven meer promoten, b.v sport (prijs) is nog wel wat hoog.
- Gezond werk, gezonde politiek(op alle fronten!), gezonde verantwoordelijkheid bij mensen neerleggen, ambtenaren minder macht geven enz.
- Gezonde activiteiten ondersteunen, vooral ook financieel
- Gezonde producten aanbieden
- Gezondere maaltijden in de kantine aanbieden
- Goedkope sporten aanbieden, gezonde voeding goedkoper maken
- Goede informatie geven bijvoorbeeld over het zelfhelend vermogen van het lichaam
- Goede voorlichting (2x)
- Goedkoop cq gratis sport lessen aanbieden
- Goedkoop laten sporten
- Gratis sport aanbieden
- Gratis sporten en gym op alle scholen (2x)
- Gratis sporten, maar niet vrijblijvend
- Groente en fruit winkel maken die extreem goedkoop is.
- Haal de gezondheid de stad in, stadstuin
- Heb ook aandacht voor de psychische kant van gezondheid. In het begin van de er enquête wordt dit wel benoemd in de definitie maar de uitbraak en het zoeken naar oplossingen lijkt zich toch erg toe te spitsen op de fysieke gezondheid. Zorg dat de wmo en jeugdzorg beter ingericht wordt en mensen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben
- Huisarts moet dat aankaarten deze personen komen veel in de zorg
- Iedereen wordt dood gegooid met nuttige info. Het wordt echter te weinig opgepakt. Dus eigenlijk is het niet af te dwingen, intrinsiek of niet.
- Iets in het centrum ouderen ontmoeten sporten
- Ik vind dat de kinderen die in armoede opgroeien beter gefaciliteerd moeten worden om op een club te gaan en mee te doen. De ouders die al in de stress zijn, krijgen de administratie van stichting leergeld maar moeilijk onder de knie. We moeten ze ontzorgen door de clubjes plaatsen aan te laten bieden waar alle administratie geregeld is en het kind alleen maar hoeft te komen.
- In overleg met wijkraad vertegenwoordigers. Zorgen dat inbreng ook wordt gehoord. Ambtenaren hebben niet de wijsheid in pacht. Zijn niet de enigste die gestudeerd hebben alhowel het wel vaak zo lijkt
- Info, stimuleren
- Informatie verstrekken in de diverse wijken.
- Inzetten en faciliteren van allerlei activiteiten die bewegen tot doel hebben. Maar niet meer dan dat, mensen beslissen zelf of ze het doen.
- Koken voor mensen
- Koolhydraat arme producten promoten in supermarkten
- Ligt bij het individu zelf. Maatschappelijke veranderingen zijn in het huidige tijdsgewricht praktisch altijd economisch.
- Luister goed naar je lichaam en gebruik je gezonde verstand!
- Maak lopen en fietsen plezieriger. En geef een aandacht aan allerlei sporten. Nu lijkt er enkel voetbal te bestaan. Stop de honden haat. Mensen met een huisdier zijn emotioneel en lichamelijk (hond) gezonder.
- Maak ongezonde producten duur

- Meer aandacht hiervoor binnen het onderwijs, op het consultatiebureau en jeugd GGD zodat je een grote groep mensen bereikt.
- Meer bewegen en zwemmen
- Meer beweging op school.
- Meer bewustwording.
- Meer fietsen auto laten staan
- Meer gezond eten aanbieden
- Meer gezond eten in school- en werkkantines (en minder vette gefrituurde happen).
- Meer gymnastieklessen en herinvoering schoolzwemmen voor alle scholen
- Meer keuze op de weekmarkt
- Meer sport mogelijkheid
- Mensen meer laten bewegen, auto gebruik ontmoedigen
- Mensen samen iets laten doen dit bnegleiden en stimuleren en ondersteunen.
- Mensen zelf laten beslissen
- Met name de armere gezinnen ondersteunen en motiveren om gezonder te eten en meer te bewegen. Bv. door kinderen te laten kennismaken met sportverenigingen (via school) en contributie te subsidiëren. En gezondere voedselpakketten bij voedselbank. Ouders beter informeren over gezonde en ongezonde voeding en de effecten ervan op het lichaam en groei. Minder reclames over ongezond eten en snoep. Meer (sluik)reclame voor gezondere voeding/snacks
- Minder fastfood
- Moestuinen in de wijk, parkjes met sporttoestellen
- Mogelijkheden geven en voorlichting
- Mogelijkheden om meer te bewegen. Hetzij door sport, hetzij door veel meer goede fietspaden aan te leggen of wandelroutes uit te breiden
- Motiveren! Anders zijn veel mensen niet van plan om gezonder te leven. Voor 'arme' mensen is het moeilijk om gezond te eten, omdat gezonde voeding duur is.
- Net zoals in sommige andere gemeentes in ons land. de mensen hun schulden kwijt schelden en hun leren hoe ze moeten omgaan met het geld om nieuwe schulden te voorkomen
- Ongezond voedsel duurder maken en groente en fruit goedkoper
- Ontbijt op school
- Op grasvelden sportfaciliteiten neerzetten, campagne voeren over het belang van gezond leven, korting op fitnessabonnement voor sommigen e.d.
- Op meer plekken bij centra beheerde fietsenstallingen scheppen
- Op scholen gezond eten voordoen, elke dag sport op school
- Op scholen veel meer aandacht voor sport
- Openbare moestuinen
- Openbare sportvelden in de stad creëren
- Organiseer meer evenementen rondom bewegen en voeding
- Organiseren van activiteiten
- Ouders verantwoordelijk laten zijn
- Ouders wijzen op hun verantwoordelijkheid
- Producten moeten veel minder toevoeging hebben.
- Reclame voor gezonde producten en sportevenementen, ipv bierfeesten en ongezond eten
- Roken, alcohol en drugs verbieden. Stoppen met tolerante beleid. "Straffen" en niet gedogen
- Scholen waarbij maaltijden worden voorzien. Tevens goedkoper maken en aantrekkelijker maken van gezonde voeding
- Schoolfruit en voedselvoorlichting maar niet door Vega's, gewoon neutraal
- Sport subsidiëren
- Sportactiviteiten laagdrempelig of gratis

- Sporten
- Sporten en clubs financieren zodat sporten veel goedkoper wordt. 2 kinderen op een sportclub is een aanslag op ons budget dat onder modaal ligt.
- Sporten op school zwaar uitbreiden
- Sporten stimuleren en verenigingen die dit stimuleren ondersteunen en financieel ondersteunen.
- Sporten stimuleren icm gezondere voeding
- Sporten voor alle leeftijden makelijker toegankelijk maken
- Sportschool goedkoper maken; doe je aan sport dan krijg je gezonde producten gratis of goedkoper
- Sportterreinen, bijdragen in de kosten, mensen stimuleren met sportprojecten
- Stop met roken belonen
- Subsidie
- Supermarkten aanpakken
- Tegemoetkomen in de kosten om te gaan sporten
- Toegang tot sportfaciliteiten laagdrempelig maken,
- Trambaan aanleggen hoensbroek heerlen kerkrade zodat ze geen vervuilende vervoermiddelen nodig hebben
- Uitleg, beter voedsel beschikbaar stellen
- Vanuit wijkbesturen meer jeugd enthousiasmeren om te voorkomen dat er alweer achter computers, tablets of telefoons wordt gezeten.
- Verbod op open haarden/vuurkorven en houtkachels want dit geeft enorme luchtvervuiling en klachten voor mensen met luchtwegproblemen
- Versneld beperking van rookzones en rookruimtes in de horeca. Verbod op roken op scholen. Gezonde kantines op middelbare scholen
- Voeding op kleinere schaal verbouwen en géén GMO groente en fruit meer.
- Vooral veel informatie geven
- Voorlichting
- Voorlichting gezond, lokaal geproduceerd voedsel via b.v. kooklessen in buurtcentra.
- Voorlichting in buurten, samen sporten in buurten
- Voorlichting zonder het belerend vingertje.
- Voorlichting, hulp, ondersteuning
- Voorlichting. Soc activiteiten zoal gezond ontbijt aanbieden.
- Vuurwerk verbieden
- Wandel- of beweeg maatjes
- Wellicht een zwembad en betaalbare sportscholen? Een wandel- en fietspark met goed toezicht zodat iedereen zich veilig voelt.
- Wijkgerichte passende activiteiten
- Winkels verplichten gezonde voeding aan te prijzen. Minder fastfoodzaken in Heerlen
- Woonschoolverkeer / woon werkverkeer <8 km
- Zie hierboven.
- Zwembad ,
- Zwembad realiseren

Ik heb geen initiatieven (17%)

Het is niet mogelijk om mensen gezonder te laten leven (7%)

Weet niet (25%)

Toelichting

Initiatief:

- Bijv. vanuit een bepaalde vereniging, kan "harmonie" zijn etcetc. om daaruit een wandelgroepje, hoe klein ook, te formeren, bijv. een keer in de veertien dagen. Misschien heb je na een half jaar al acht leden. De drempel wordt lager als je het vanuit een bepaalde vereniging probeert op te zetten.
- Er wordt onder meer (terecht) erg moeilijk gedaan over de CO2 en stikstofproblematiek. Allerlei belangen moeten tegen elkaar worden afgewogen, maar m.i. de gezondheid van de burgers toch wel een basisvoorwaarde voor een goed leven, De genoemde problematiek is echter niet eenvoudig en op korte termijn op te lossen. Wat wel op korte termijn zou kunnen is bijv. het verbieden van het gebruik van vuurwerk. Het is een belangrijke bron van overlast voor mens en dier; een gevaar voor de persoonlijke gezondheid van gebruikers en omgeving; een bron van milieuvervuiling door afval dat overal terecht komt zoals op straat, in tuinen, op daken, auto's etc. waar het schade kan aanbrengen. Verstoring van het dierenleven en zeker ook de massale vorm van luchtverontreiniging die het tot gevolg heeft. Elk jaar weer komt er rond de nieuwjaarsperiode een enorme wolk van allerlei chemische verbrandingsproducten, zware metalen etc. vrij in de lucht/leefomgeving. Wat voor effect heeft dat op de algemene gezondheids situatie van burgers, en in het bijzonder voor mensen met acute aandoeningen zoals hart en luchtwegen patiënten? Voor milieu/ bijv. klimaatdoelen is er blijkbaar onvoldoende geld te vinden. Voor milieuvervuiling rond de jaarwisseling heeft de goegemeente jaarlijks tientallen miljoenen beschikbaar. Zou de overheid niet beter dat vervuilende gebeuren kunnen verbieden en desnoods de alsdan bespaarde gelden afromen ten gunste van een grotere / actievere bijdrage in de snelle oplossing van bijv., om maar iets te noemen, de stikstofproblematiek
- Geen fanatiek vega gedoe, gewoon laat kinderen à la Jamie Oliver kennis maken met voedsel. Neutrale voorlichting en zelf doen. Verder heb ik de gemeente al een keer voorgesteld om met school toernooien te starten. Kom zelf uit Amsterdam/Amstelveen, de laatste stad had een perfect programma en was ook meerdere keren sportstad van het land. Sport en bewegen op een betaalbare manier. voor info cyrille.de.lange@gmail.com, gemeente reageert toch nooit
- Gezond opgroeien is gezonder ouder worden. Er liggen grote kansen in het onderwijs om de jeugd bewust te maken van een gezonde leefstijl. Roken op scholen mag dan niet maar wel in de buurt. Dus ouders die hun kids ophalen aan de poort roken nog even een sigaretje. Dit zou ook niet moeten mogen. Roken bij kleine kinderen zou eigenlijk ook verboden moeten worden. Kantines met gezonde snacks is ook een heel groot verbeterpunt op middelbare scholen.
- Het zal ongetwijfeld deel uit maken van het project, maar ik weet, dat zeker in Parkstad veel kinderen soms zonder een fatsoenlijk ontbijt naar school komen. Aandacht hiervoor is dan zeker op zijn plaats
- Ik stoor mij enorm aan de slechte luchtkwaliteit in Zuid-Limburg. Dit is mede te danken aan de geografische ligging in de nabijheid van veel industrie (Chemelot/Luik/ Ruhrgebied maar ook aan de trend om veel hout te stoken in open haarden/vuurkorven en houtkachels. Wij kunnen vaak geen raam meer openzetten zonder last te hebben van brandlucht. Dit is ook heel erg ongezond! Zeker voor mensen met luchtwegproblemen. Dit bij de gemeente al aangekaart maar die kunnen niets doen want er is geen adequate regelgeving voor.

- Ik vind dat de kinderen die in armoede opgroeien beter gefaciliteerd moeten worden om op een club te gaan en mee te doen. De ouders die al in de stress zijn, krijgen de administratie van stichting leergeld maar moeilijk onder de knie. We moeten ze ontzorgen door de clubjes plaatsen aan te laten bieden waar alle administratie geregeld is en het kind alleen maar hoeft te komen. Zo laten we de omgeving ook voor die kinderen zorgen, in een situatie waar de ouders dat niet kunnen. Dit is leerzaam voor die kinderen maar ook voor de omgeving, en creëert een 'daar moeten WE samen wat aan doen' houding ipv 'daar moeten ZE wat aan doen houding'.
- Ik vindt dat als je zelf oud genoeg bent dat je zelf moet beslissen over je lichaam
- Ik werk bij Zuyd Hogeschool. In onze kantine zijn veelal vette snacks te vinden, panini's, broodjes met dubbel beleg, soms saus, groente die druipt in de olie etc. En dan nog alle koeken, chips, chocolade. Zakjes nootjes met rozijnen/gedroogd fruit: als je kijkt naar de suikers die erin zitten/toegevoegd zijn en conserveringsmiddelen. Gezond kan ik dat niet noemen. Er zijn geen alternatieven behalve een stuk handfruit.
- Mensen zijn tegenwoordig steeds individueler en willen niet dat "men" zich met hun levensstijl bemoeit
- Op moment koken wij als Caritas045 elke dinsdag voor mensen. Ze kunnen een gratis maaltijd komen eten die voedzaam en lekker is. Zo zien ze variatie, leren ze proeven en diverse ingredienten kennen.
- Tevens meer buiten fitness toestellen plaatsen waar mensen dremelloos kunnen trainen, elkaar ontmoeten en elkaar stimuleren. In feite zou in elke wijk zo'n buitenfitness toestellen baan opgericht moeten worden, wellicht samen vanuit de wijkraden.
- Wandelen is gezond en kost niets en als je dit in groepsverband doet, is het ook nog eens een sociale aangelegenheid.
biedt de jeugd meer gezonde mogelijkheden aan in plaats van de grote hoeveelheden ongezond voedsel, snoep, frisdrank.
Geef workshops met gezonde voeding.
Mensen en ook jeugd kiezen vaak voor goedkoop; dat is vaak ook ongezond en daarbij ook nog heel vaak een grootverpakking. Ik loop hier zelf tegenaan als alleenstaande: alles maar groot en aanbiedingen als 3 halen 2 betalen. éénpersoonsverpakkingen zijn meestal onvoordeliger. Toch kies ik voor die grootverpakkingen. Ondanks dat ik fulltime werk en een redelijk salaris heb (volgens Rutte ben ik dus geen gewone burger want ik kom niet tot modaal), moet ik iedere maand passen en meten om rond te komen.

Ik heb geen initiatieven
Het is niet mogelijk om mensen gezonder te laten leven

- Mensen moeten zelf de keuze maken
- Bemoei je er niet tegenaan!
- Inwoners informeren over kosten gezondheidszorg bij ongezonde leefstijl en informeren wat er kan worden bespaart indien de inwoners meer eigen verantwoording op zich nemen.
- Met alle regeltjes in Nederland is het niet mogelijk om mensen gezonder te laten leven. Tenzij er een orgaan komt welk dat allemaal controleerd
- Omdat de vette hap stukken goedkoper is dan bijv stukje zalm.
- Start een actie binnen de Gemeente, zoiets als 'ik pas' (alcohol) wellicht dat zoiets ook met voeding en bewegen kan. Via facebook kan de jeugd elkaar knderling stimuleren en wedijveren met elkaar. Blijft moeilijk zeker omdat

gezond eten duurder is dan ongezond. Naar mijn mening eten mensen en jeugd die meer te besteden heeft gezonder.

- Veel mensen willen niet gezonder leven. Zij zien niet in dat ze ongezond leven

Weet niet

- Het is een grote vraag betreffend de gemeenschap in de gemeente gezonder te laten leven , en hoe dat te doen , men moet het zelf doen dus het is niet echt een vraag dat de verantwoording bij de Gemeente gezocht moet worden .
- Hoe hebben we dat vroeger gedaan ? Waar door komt het dat dit nu in 2020 allemaal nodig is. ? Moeten we niet eerst het probleem definiëren alvorens maatregelen te nemen ? En daarna die maatregelen nemen die het meeste invloed heeft op de gezondheid.
- Ik ben met pensioen en weet niet waar ik eventueel naar toe kan om contact te krijgen met mensen

2. Onderzoeksverantwoording

Onderzoek	:	TipHeerlen
Onderwerp	:	Gezondheid in de regio Zuid-Limburg
Enquêteperiode	:	10 december 2019 tot 6 januari 2020
Aantal vragen	:	9
Aantal respondenten	:	301
Foutmarge	:	5,6% (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)
Rapportagedatum	:	13 januari 2020

Toelichting:

De *foutmarge* geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. In dit onderzoek is de foutmarge maximaal $\pm 5,6\%$.

Het *betrouwbaarheidsniveau* geeft de verwachte kans aan, dat bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, een zelfde resultaat wordt verkregen.

Methodiek

- De vragenlijst is opgesteld door onderzoeksbureau Toponderzoek
- Op 17 december 2019 is de enquête met een begeleidend schrijven naar de leden van het Tip-burgerpanel gestuurd.
- Op 17 december 2019 en 23 december 2019 is een herinneringsmail gestuurd.
- Alle respondenten vullen de vragenlijst anoniem in.

Leeswijzer

De toelichtingen in deze rapportage zijn de letterlijke antwoorden van de respondenten. Hier kunnen spelfouten of andere taalfouten in voorkomen.

3. TipHeerlen

Mensen hebben vaak hun mening klaar. Ze zijn voor of tegen een nieuw idee dat opborrelt in de samenleving.

Onderzoeksbureau Toponderzoek wil de betrokkenheid van de inwoners van Heerlen vergroten. Via het panel TipHeerlen kunnen alle inwoners in de gemeente Heerlen hun mening kenbaar maken over onderwerpen die leven in hun samenleving. Ze geven raad, tips, om een gemeenschappelijk vraagstuk aan te pakken.

Aan de hand van deze marktinformatie (marktonderzoek) kunnen onder andere ondernemers, belangenverenigingen, politici en ambtenaren onderbouwde keuzes maken. [Kijk hier voor de mogelijkheden.](#)

Op tipheerlen.nl kan iedereen een [aanmeldingsformulier](#) invullen. Van tijd tot tijd worden deelnemers gevraagd naar hun mening over actuele onderwerpen.

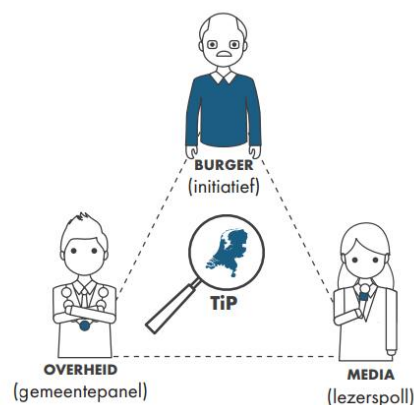
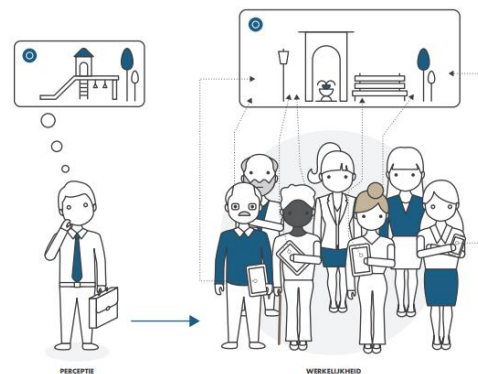
De deelnemers zijn en blijven anoniem en kunnen per onderzoek zelf beslissen of meedoen. Ze zijn niets verplicht. Het invullen van een enquête duurt slechts enkele minuten en de onderwerpen zijn sterk afhankelijk van de actualiteit.

TipHeerlen is een gemeenschapspanel, opgezet vanuit de gemeenschap. Heeft u marktonderzoeksvragen of andere vragen over burgerraadplegingen, dan kunt u deze altijd stellen aan enquete@toponderzoek.com. Het is ook mogelijk om zelf onderwerpen aan te dragen voor de lokale peilingen.

Lees hier meer over de [TIP-methodiek](#).

TipHeerlen maakt het gemakkelijk om zonder veel moeite je zegje te doen! En om snel marktinformatie op te halen over Heerlen en omgeving.

Zie eerdere [onderzoekresultaten](#), waaronder 'Gasloos Nederland, 'Religie' en 'Gemeenteraadsverkiezingen'.

4. Toponderzoek

Toponderzoek is een Horsters no-nonsense bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het raadplegen van meningen / ervaringen / beleving van belang om te overleven.

Onze **professionele en flexibele** medewerkers hebben **interesse** voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op. Tips worden aangeleverd. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als onafhankelijk onderzoeksbureau TIPTOP voor u. Het onderzoeksbureau heeft de beschikking over eigen TIP-burgerpanels (landelijk > 60 burgerpanels) en het overheidspanel Overheid in Nederland.

Blijf op de hoogte via de [Topletter](#).

Toponderzoek
Expeditiestraat 12
5961 PX Horst

www.Toponderzoek.com
enquete@toponderzoek.com
085-4860100

Toponderzoek is lid van MOA.